

FIGYELŐ

Szépirodalom

KÖRÖSI ZOLTÁN:

Budapest, nőváros

Van a napnak egy olyan szaka, a fénypázmáknak egy olyan megismételhetetlen párhuzamossága, amikor este sincs, de a nappal már elopalizálódott, amikor belevágni már nincs erőnk semmibe, lezárni viszont még nincs értelme semmit.

Amikor a Nap nem világosságot ad, hanem árnyékot szór. Amikor felszökik ereinkben a túlzott döntések melankóliája. Amikor felropog a *mi lett volna, ha* kérdések sor-tüze, és utána még egy sorozat, csak a biztonság kedvéért, a *nem lett volna semmi* válasza.

Kőrösi Zoltán könyvét ebben a napszakban, alkony után pont egy gondolattal érdemes forgatni.

Mert már maga a forgatás is nagy élvezetet nyújt az olvasó számára. A Ferencvárosi Helytörténeti Gyűjtemény archív fotói és Czabán György mai fényképei minden oldalnak különös hangulatot kölcsönöznek. Sárgaságuk mintegy meg-

merevíti és konzerválja az alkonyt, ami az oldalakról a szemünkbe süt.

A sárga fény egyébként a szövegeknek is sajátos attribútuma, más szín szinte elő sem fordul a novellákban. A fény pedig majdhogynem viszonyítási koordinátákat ad a történetekben, elválasztva vagy éppen összeengedve a szereplőket, aszerint, hogyan szövi az író a novella szálait.

Ezek a szövegek őrzítően szépek és szenvedélyesen hétköznapiak. Erős sodrású folyamuk van, amely mentes minden felesleges hordaléktól, csupán az áradó életre koncentrál, csak arra összpontosít, hogy az emlékek vízesésének permetét arcunkra hintse.

Ezenkívül még igen maszkulinok is a novellák, a kötet címével ellentétben. A téma ugyan tényleg feminin, és a város valóban egy hervadófélben lévő, szomorkodó asszonyra hasonlít, aki időnként a sminkkészletéhez nyúl, a stílus és a megírás módja mégis roppant férfias marad.

Vegyünk például a *Tulipán* című történetet, amely egyébként az egyik

kedvencem. Az idegen férfi által indukált rejtelmes feszültségek a családban, ahol csak nők élnek, nem szavakban, hanem tettekben realizálódnak. Szimbolikusan odahelyezett, mérgezett nyílként érkező cselekedetekben. Pedig a nő inkább beszél, mint tesz. Elbeszél, kibeszél, megbeszél, bebeszél, lebeszél – mindegy, csak szavakkal intézhesse el.

A férfias határozottság a képek megválasztásán is érződik. Szerencsére. A látvány lelket gyönyörködtető. Íme egy részlet az *Óraműből*: „ez a fürdőköpenyes hölgy hordja fáradhatatlanul a homokot, hogy mindenkinél megbízhatóbban jelezhessen az idő múlását és az elhasznált órák gyarapodását, a vödröcskéje úgy billeg a kezében, mint valami fülbevaló egy hatalmas húsos fülön”. De szép az is, amikor az író a nyakizmokat komolyan igénybevevő aranyláncot lecsúszott glóriához hasonlítja. Vagy a fák. Kőrösi Zoltánnál a fák olyanok, mint egy-egy nyitott tenyér.

Lírai hangvétellű könyvet tartok a kezemben, a haldokló alkony sokszínűségével és erejét veszített fényével. Mégis néha, mint ahogy délután öt és hat óra között a Nap lemenő sugarai még gyorsan rávetődnek egy ablakra és villódzva elolvadnak, néha előbukkan némi kegyetlen humor az írásokból. Mondjuk a *Beszéd* című kis történetben: „Miért, maga szerint úgy nézek én ki, mint aki beteg, kérdi a kosaras.

Nem tudom, felel a belül ácsorgó. Aztán felnéz, alaposabban is megvizsgálja. Nem tudom. De talán tartóstejet már nem volna érdemes vásárolnia.”

Ám ennyi irónia kell is. Mert a végén még túlságosan érzékenyül-nénk.

FINY PETRA

(Kalligram Kiadó, Pozsony, 2004,
224 oldal, 2300 Ft)

DAG SOLSTAD:

A mellékszereplő pillanata

Különös világot tár olvasói elé a Polár Kiadó 2004-ben megjelentetett könyve. Szerzője, Dag Solstad a kortárs norvég irodalom egyik legkiemelkedőbb alakja. A '68-as lázadó nemzedék tagjaként kezdte pályafutását, megérintette a kelet-európai irodalmak szocialista realizmusa, Camus egzisztencializmusa, majd a nyolcvanas évek elején találta meg igazi hangját. *A mellékszereplő pillanatáért* számos irodalmi díjban részesült; távolságtartó iróniája, a norvég társadalom néha már szarkazmusba hajló kritikája minden bizonnyal elnyeri magyar olvasói tetszését. Kedvenc figuráját, az öregedő humánértelmiségit teszi főszereplővé ebben a regényben is.